

Előfizetési díj:
 Egész évre 4 frt. Félévre
 2 frt. Negyedévre 1 frt.
 Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:
 3 hasábos petitor egyszer
 9 kr, többszöri hirdetésnél
 7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilt-tér petit sora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
 szellemi és anyagi részét
 illető közlemények a szer-
 kesztőséghez küldendők.

Bérmertetlen leveleket csak
 ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
 vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-eggerszegi ügyvédi kamara“, a megyei községi- és körjegyzők, a „Kanizsai és novai járási községi és körjegyzők együttesének“, valamint a „Légrádi takarékpénztár és önszegélyző szövetkezet“-nek hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Az egyén értéke.

Annak a különbségnek, amelyet az emberek sorsánál tapasztalunk, rendszerint három körülmény az oka. Hogy mi az ember, mi jeje van valakinek és mit képvisel az illető a társadalomban.

Az elsőhöz az embernek a személyisége tartozik. Ez alatt értjük az egészséget, az erőt, jellemet, értelmiséget és műveltséget. A másodikhoz sorolandók az anyagi javak, míg a harmadiknál a becsületről, rangról és dicsőségről lehet szó.

Az elsőhöz tartozó különbségek olyanok, amelyeket maga a természet hoz létre. Ebből önkényű következik, hogy ezeknek a befolyása az ember sorsára sokkal lényegesebb és hatékonyabb, mint az a befolyás, amelyet az emberek által létesített viszonyok, állapotok hoznak létre.

A rangnak, születésnek és gazdagságnak előnyei a valódi személyes tulajdonokhoz, a nagy szellemhez és nemes szívhez oly viszonyban állanak, mint a színpadi cselekmény az élet igaz és valódi cselekményeihez.

Mindenesetre az ember boldogulására, létének egész lényére a legfőbb az, ami ő benne magában van. Mert tulajdonképpen itt rejlik egész belső megelégedése vagy elégedetlensége, mint amelyek érzésének, akaratának és gondolkodásának az eredményei. Hisz minden külső csak közvetve bír reá befolyást gyakorolni.

A színpadon az egyik a király, a másik a szolga, a harmadik a tudós szerepét játssza. Mert valójában mindegyiknek lényege egy és ugyanaz: a szegény komédiás a maga nyomorával és szenvedéseivel. Az életben is épen így van ez. A gazdagság és rang mindenkinek kiosztja a szerepét. Ez a szerep különösen ugyan különbségeket teremt, azonban belsőleg soha sem. A való jelennek objektív része a sorsnak a kezében van s ennél fogva változó, azonban a

subjektív oldala mi magunk vagyunk s azért lényegében változatlan.

Individualitásából senki sem vetkőzhetik ki. És valamint az állat minden körülmények között csak abban a szűk körben élhet és mozoghat, amelybe a természet helyezte: épen így van ez az embernél is, akinél individualitása előre jelöli meg lehető boldogulásának a mértékét.

Különösen szellemi erejének határai azok, amelyek magasabb élvezetekre való képességét előre is meghatározzák. Ha szűkek ezek a határok, akkor minden törekvés hiába való, ő a köznapiasságból kiemelkedni nem lesz képes és csak nagyon alantas eszközökkel fog tudni szórakozni. Sőt még a műveltség sem lesz képes szellemi körét növelni, hanem marad, ami volt. Mert a legnagyobb élvezetek azok, a melyeket a szellem nyújt nekünk, de amelyek nagyon is szellemi erőttől függenek.

Ebből látjuk, mennyire függ boldogságunk attól, hogy tulajdonképpen mik is vagyunk mi, vagyis, hogy minő az individualitásunk. Hisz az embereknek a legnagyobb része csak azt érzi és vizsgálja, hogy mivel bírnak és ennek folytán és megfelelőleg mit és mennyit érnek.

Hogy pedig életünk boldogságára nagyobb befolyással van az, hogy mi van bennünk, mint mivel és mennyivel bírnak: azt az élet már sokszor fényesen be is bizonyította.

Azért mondja a közmondás, hogy az egészséges koldús boldogabb, mint a gazdag, de beteg király.

Jó egészség, nyugodt és vidám kedély, józan ész, tiszta lelkiismeret — mind azok az előnyök, amelyeket a rang és gazdagság pótolni nem képesek. Mert ami vagyunk, ami magányunkba elkísér és amit senki nem adhat nekünk és el nem vehet tőlünk: ránk nézve kétségkívül sokkal fontosabb, mint amivel mi bírnak, vagy mások bírnak.

A tanult ember az ő magányában saját gondolataival kitünően mulat, míg a tudatlant még a

folytatosan változó társaságok, színház, hangverseny, multságok sem képesek az unalomnak nagy kinjártól megszabadítani.

A szelid, mértékletes ember szerény viszonyok között is megelégedett, míg a gonosz és az irigyet a nagy gazdagság sem elégíti ki. Sakrates a nagy kincsnek láttára így kiáltott fel: »Mennyi sok van még a világon, amire nincs szükségem!«

Tehát minden törekvésünk inkább testi egészségünk fenntartására és szellemi tehetségünk fejlesztésére, mint gazdagság gyűjtésére irányuljon; mert hiszen a nagy vagyon keveset járul hozzá boldogságunkhoz!

Néhány szó a községek célszerű beosztásáról.

II.

A „Zalamegye“ f. évi 14-ik számában foglalt ily című közleményt azzal az állítással fejeztem be, hogy a községeinket érintő törvények megalkotásánál ott követték el a főhibát, hogy mindig a nagyobb és vagyonosabb községeket vették irányadóul.

Ezen állításom valódiságának beigazolása végett bemutatam a megyebeli községek beosztását legalább is a főbb vonásokban, előre bocsátva, hogy az általam elmondandók nem mindenütt találók, — de legnagyobb részt mégis, — tisztelet a kivételnek, — a rideg valóságot tárják fel.

Tudjuk, hogy nemcsak a községekről szóló 1886. évi XXII. t. c., hanem más, a községi adminisztrációt érintő törvények és kormányrendeletek is mindenütt a község vezetőjeül, — mintegy fejének a községbíróját bízzák meg illetve ismerik el. Ez az első pillanatra természetesen is látszik; de ha figyelembe vesszük, hogy kik töltik be ezt a bírói tisztet általában községeinkben, akkor be kell ismernünk, hogy ezen részben vezet, részben intéző szerep igen sok esetben oly kezekbe van letéve, ahol a községi igazgatás fenakad.

Ismert tény, hogy községi bíráink és előjáróink kivétel nélkül oly egyszerű beosztású polgárokból állnak, kik épen írni és olvasni tudnak — anélkül, hogy ismernék a törvényeket és azok rendelkezéseit; sőt vannak olyan bírók illetve községi előjárók is, akik csak épen a nevüket tudják aláírni.

Az a sok tarka kép, mely körülvesz, vonzó, megkapó; de aminek most tavasszal leginkább örülök, nem az. Az a remek, a lélekemelő, hogy a semmiből letarolt vidékek újra élednek, benépesednek, a szántóföldön megpendül a kapa, s minden új életre kel. Más szóval: A pezsgő élet diadalt ül az enyészett fölött. Ez a vigasztaló. A bús szívekbe derűs hangulatot hoz, biztat: reméljünk, hisz minden tele zölddel, a reménység színével. Semmi sem tart örökké, minden megváltozik!

Boldog az ember élté tavaszán, mikor még vannak reményei a jövő boldogságáról; boldog a nyáron a férfikorban, midőn egész tevékenységét a munkának szentelheti céljai megvalósítására; boldog az agg, ki nyugodt lelkiismerettel tekint vissza egy letűnt, tevékeny életre; boldog az, kinek kialakult életére havas szemfödőt takar a tél, hisz rá nem nehezedik teher, nem hallja a csalóány zokogását, csendes. Ha volna még érző szíve, örülne, mint ahogy örül a lélek, mert nem tart örökké, enyészetre tavasz, az élet következik — feltámadásunk!

Hazamentem. Befordultam a zöld rácsos kapun, kezemen tartván egy csokorkát kis ibolyák lilaszínű virágiból. Felsóhajtottam: — Istenem mily szép a természet a maga teljes valóságában!

Anyám karomnál fogott s kertbe vitt s mutatott egy fát, egy fiatal gyenge fát, mely tele volt virággal. — Barackfivirág! Ezt kerestem régóta; minő meglepetés! s oda siettem egészen közel, hogy érezsem kellemes szagát, lássam himpöröt, melyről szorgalmas méhecskék szálltak el.

Mint ez a fa, szívem telve a remény rózsaszínű virágával, az ifjú szív terveivel, kitéve romboló vésznek, viharoknak. Lesz-e gyümölcs a fán, mire eljön az ősz; szétfoszlik-e a remény, mint lehull a virág s marad-e valami csekély emlék belőle? Marad-e?

thy.

A „Zalamegye“ tárcája.

Tavas.

Ez az, ami után a hosszú téli napokon sóhajtoztam; ez, amelyet hónapok óta alig várok: a mosolygó, rózsás tavasz!

Hosszú és kínos volt e várakozás! Alig hittem, hogy vége lesz. Ha hallottam a kányák káromgását, levertem mentem tova; de feltűnt a reménység, ha sárga arcomat napsugár sütötte. Ez a napsugár eleintén gyenge, erőtlén volt, alig hogy éreztük a meleg kabát alatt, de azután megerősödött, meg-meg feketültek a háztetők, az utcákról is könnyezve tünt el a fehér hó. A föld, ez a szomjas föld, szivta magához. Majd merészebb lett. A zöldes üvegeken keresztül besütött hozzám a szobába ép az asztalomra, hol a papíron nagy, világos foltok keletkeztek. Szemem káprázott, a sercegő toll odavetette hosszú, elnyúló árnyékát az írásra. Odább csuszattam a papírt s most egészen rózsaszínű, a sorvezető fekete vonalát alig látszanak. Összefut előttem a betű, ezeket az apró, táncoló figurákat nem bírom olvasni. Behajtom az ablaktáblát, de most sem vagyok nyugodt. Szokatlan melegséget érzek, pedig a tárgy, melyről írok, nem hevítő. Hátomat sűti a pajkos napsugár.

Felkeltem, kinéztem az ablakon s láttam az emberek hullámzó sokaságát. Csak ki a meleg szobából a sötét közél!

A nyitott ablakból nyíló, tarka hyácintok, gyöngyvirágokon keresztül vidám arck mosolyogtak felém, csak úgy fűrdtek a tavaszi napsugárban. Mindenütt örömet, vigaszt láttam.

Megállottam. Agyamban egy röpke pillanat alatt megfordult mindaz, mit hónapok óta kerestek. Éreztem, hogy míg az íróasztal előtt görnyedve dolgoztam, észre sem vettem, hogy itt a tavasz. Itt a tavasz, a költőktől annyira megénekelt tavasz!

Az ilyen községbírák hogyan elnökölhetnek a képviselő testületi gyűléseken? Velük hasonló előjárókkal együtt hogyan intézkedhetnek az egyéb fontos ügyek körül. — a kisebb polgári perekben, — hogyan gyakorolhatják az 1894. évi XII. t. c. -ben rájuk ruházott büntetési jogot? Mert hisz a jobban csak az írásbeli teendőkre szorított s irodai munkával már amugyis túlhalmozott jegyző mindig nem lehet oldaluk mellett. De ha jelen van is, igen sokszor a tudatlansággal párosult macacsság, — nem egyszer pedig a sógor komaság iránt való részrehajlással kell megküzdenie, hogy az előjáróság rendelkezése a törvénynek megfelelően.

Hogy pedig a községbírák, midőn a jegyző nincs az oldaluk mellett, minő baklövéseket csinálnak, mutatónak csak néhány példát hozok fel. — A) községben megjelenik a bírónál — ki mellekesen megjegyezve katonaviselt s így mint maga mondja, hogy szomszédja tyúkjai az ő vetését tönkre tették, kárát megtéríteni kéri. Az előjáróság megbecsüli a kárt, meghívja a panaszlottat, aki azonban bár beismeri, hogy az ő tyúkjai is okoztak kárt, de mert a többi szomszédnak is van tyúkjá, nem fizet. Erre a bírő kimondja, hogy a felek megegyezzen nem tudván, ő az ügyet megelebbezi (természetes annyit már tud, hogy lehet felebbezni, de itt avval azt akarja mondani, hogy felsőbb hatósághoz adja az ügyet). De menjünk tovább. — B) községnek van egy szegénye, kinek részére a község terhére az orvos gyógyszer rendelt. melynek árát midőn a gyógyszerész követeli, erre a következő levéllel felelnek: „Tekintetes Gyógyszerész ur! Tisztelettel kérdést intéz alul írt községbíró a tekintetes gyógyszerész urnak s a számlát kiadni ezen N. N.-nek arról, hogy N. község szegényének N. N.-nek mennyi orvosságot méltóztatott adni vagy kiszolgáltatni, mert a N.-né azt állítja, hogy ő nagyon csekély orvosságot hozott, holott a község alulírt bírótól sokat kérnek, méltóztatassék a számlát azon N. N.-néől megküldeni alulírt bíró urnak. Tisztelettel kelt N., 1898. november hó 14-én N. N. bíró.”

Tudom előre, hogy mindezekre sokan azt fogják felelni, hogy a fentebbi esetek csak ritkán fordulnak elő, — s azokból az összeséget megítélni nem lehet. Ezt magam is elismerem, s nem is azért hoztam fel az elmondottakat, hogy avval gunyolódjak, hanem csak arra akartam rá mutatni, hogy mily nagy hiba a törvényben, miszerint a községben a bírő az első ember. Igen megállhat ez az intézkedés ott, hol a község nagyobb, vagyonosabb, s ennél fogva nagyobb számban vannak oly értelmes legalább is irni olvasni tudó egyének, kiknek sorából, — habár nem is képzett, de legalább is józan gondolkodású és természetes ésszel bíró előjárókat lehet választani, — de nálunk és velünk hasonló viszonyok között élő, mondhatni hazánk 3/4 részét magába foglaló más megyékben is, — ez meg nem állhat.

Mi volna tehát a mi viszonyaink között a mai tartatlan állapot megszüntetésére a leghelyesebb út? Ez nem lehet más, mint amit már az előző cikkben javaslatba hoztam: a községek összevonása, mert ezzel a mostani sok apró cseprő község helyett egy, a községi adminisztrációra alkalmasabb és életképes község lenne, amelyben találkoznának az előjáróságra teremtett egyének is. Ezt azonban nem egészen így képzelem és óhajtanám, hanem olyképen, hogy a célszerűen összevont községek élére egy kellő minősítéssel bíró szakképzett egyént állítanának, aki azután önállóan végezné a tulajdonképeni közigazgatást; egy személyben gyakorolná mindazokat a jogokat, melyeket eddig az előjáróság gyakorolt; végezné azokat a teendőket, amelyeket a tulajdonképeni közigazgatásból és a községi ügyekből a mostani jegyző végez, — míg ellenben az adó szedések és adó kezelés más egyénre volna bízandó; — fizetést pedig, mely úgy állapítandó meg, hogy neki a tisztességes megélhetést biztosítsa, — az állam pénztárból huzzná, — s ezt azt állást első sorban a mai jegyzői karból tölteném be.

Midőn a közigazgatás államosításáról van szó, mindig csak azt halljuk hangoztatni, hogy annak leginkább a nem épen fényes pénzügyi viszonyaink állják útját; pedig ha azt az általam vázolt módon hajtánák végre, az állam háztartására sem róna valami túlságos nagy kiadást, — míg a teher viselés igazságosabb megosztását segítené elő; mert felhasználhatók volnának a bíróknak most adott járulékok, amelyek elég tetemes összegre ruognak.

No de bizzunk a jövőben! Talán a Széll Kálmán által kilátásba helyezett közigazgatási reform szerencsésebb lesz elődeinél, — s számolva a kisközségek viszonyaival, valóban azzá lesz, melyet tőle várunk: egy jó, egészséges közigazgatásnak meg nem ingatható talp köve. — Adja Isten, hogy így legyen.

Podor Gusztáv
nagy-lengyeli körjegyző.

A nevelés- és tanítás a fatenyésztés szolgálatában.

A „Zalamegye“ t. é. 17-ik számában a faültetésről olvashattunk egy — Borbély György tanár úr tollából eredő — igazán gyönyörű vezércikket, mely a fák — s különösen a gyümölcsfák — hasznát vonzó modorban, o'y sok oldalról világítja meg, hogy azt, a cikk elolvasása után, csak megkörgesedett szívű ember nem látja be.

Főcélja azonban nem is annyira a fák hasznosságának bebizonyítása, — mert hisz az csaknem általánosan tudva van, — mint inkább egy eszméjének megtestesítése. — Amint én értettem, ez az eszme az volna, hogy az önkéntes tűzoltó-testületek vegyék kezükbe a fatenyésztés ügyét.

Ehhez kérek egy pár szót.

Tudjuk, — s eleget boszankodunk rajta — hogy a mai nemzedéknek talán 90%-ában a fák iránt való közöny megsontosodott; sőt vannak, kiknél — azon jelek után, melyeket a városunk külső utai mellé most elültetett szederfák látunk, a közönyösségnél többet, — roszindulatot és gonoszsgot tapasztalunk. Az Újváros-utcából kiinduló s az alsóerdő-felé vezető út mellett láthatunk most elültetett szederfákat, melyeket nem szórakozottságból, —

sem pedig a síró kis gyermekek elcsitítása céljából tettek tönkre, mert hiszen az a — még lombtalan — szederfaág nem szórakoztatja a kis babát s egy erős fejlődésű két águ fát nem tud botjával kétfelé hasítani a szórakozott ember. Ezt a pusztítást gonosz kéz, tudatosan eszelekedte. — Kötelességévé tehetjük a mező-örnek a felügyeletet, ajánlhatjuk az ültetett fákat a község oltalmába s az eredmény még sem egyéb, mint a fák folytonos pusztulása. — Hiába boszankodunk, ezen csak igen szigorú törvényvel lehetne segíteni, ha pl. a tetten ért gonosztevőt (már én csak annak nevezem) első esetben 50 frt bírsággal, fizetési képtelenség esetén pedig megfelelő elzárással büntetnék.

A magyar honpolgárok összegének csak igen kis része szereti a fát s az is túlnyomóan idegen ajku. Nem kedveltették meg velők s a mi a legfőbb, nem volt hathatós védelembé véve a fatenyésztés ügye. Már most hogyan lehessen azon korosabb, vagy legalább is férfi-korban lévő emberekkel a fatenyésztéssel járó munkálkodást megkedveltetni, kik önkéntes tűzoltó testületekké alakultak? Sok nehézségbe ütköznek az. Először is ki kellene őket hámozni a közönyösségből a fent említett cikkhez hasonló, vonzó modorú felolvasásokkal, előadásokkal; s mikor a kedv már meg volna, akkor alkalmat kellene adni, hogy ezt a kedvüket ki is tölthessék s ezzel kapcsolatban meg kellene ismertetni a sikeres fatenyésztés minden titkát. Ha ezek mind keresztülvihetőek volnának, hol van akkor még az az erős védelem, mely fáradaimik sikerét — az elültetett fákat — a testületen kívül álló roszindulatú emberektől megoltalmazza? Mindezek dacára az eszme megtestesítését meg kell kísérteni, mert a fák plantálására való törekvés mindennemű kísérletet megérdemel.

Legjobb azonban az embert már kiskorától kezdve, a fák iránt való szeretetbe belenevelni és a fatenyésztés fogásaival is fokozatosan megismertetni. Hasonló tekintélyűvé kellene emelni az Isten IV-ik parancsolatjához azt is, hogy: „Szeresd a fát, mert neked megleget — gyümölcse táplálékot ad, virága örömet, — lombja háznak menedéket, — árnya elfáradt testednek nyhét nyujt.” — Ki nevelné hát erre az embert, ha nem a család és iskola?

Amde a mai — legtöbb — szülőtlől ily irányú nevelést nem várhatunk, noha az iskola a rendelkezésére álló minden eszközt felhasználja a multban is. Csakhogy ezek az eszközök nagyon silányok voltak s most is azok. — Mit lehet elérni a fatenyésztésben a mostani népiskolai tantervvel, mikor a kertészetre hetenkint csupán egy óra jut, mert a többit annak tanulása foglalja, hogy mi az a szónoki beszéd, — hány rezgést csinál a s hang 1 mpercében, — mi a cassa-sconto, rabatt, — a Saturnusnak hány holdja van és több efeléket, melyek a tudományos pályákra nem készülő gyermek fejét a szédülésig megtöltik, de foglalkozás módjában nem segítik olyan arányban, mintha megtanulhatta volna, hogyan művelje földjét s hogyan gondozza kertjét.

E tekintetben állítsuk városunkat példának.

Van Zala Egerszegnek meglehetősen terjedelmű faiskolája, hova a tavasz kezdetével minden héten egyszer a gazdasági és kertészeti órán az osztálytanító elvezeti a növendékeit oltani. Mire oda érnek, eltelik 1/4 óra. Ott egy nyolevanéves öreg kertész, — ha ott van — előkeresi kését, oltó viaszát, a mibe megint beletelik 1/4 óra — és hozzáfog 2—3 gyermekkel a csenevész fák egyikének beoltásához. A többi 40—50, a táblát körül vevő utról nézheti a műveletet; tehát jó messziről, mert valamennyi a fák közé nem mehet. Egy fának beoltását még el sem végzik, — már haza kell menni, mert eltelt a gyakorlatra előirt idő. Már most mi a nyereség ebből a kiránulásból még akkor is, ha — esetleg — az öreg kertész hasítékba oltásnál és párosításnál egyebet is tudna, vagy azt megértetni is bírná? Hol tesz szert a gyermek a kiváltképen szükséges közügyességre? Hisz az a 3—4 gyermek sem sajátítja el fél óra alatt, kik a fák közé mehetnek! Különben ez a most leirt mód még kedvezőnek mondható, de megtörténik, — amint már történt is, — hogy a ketrész valamelyik sétányra rendelték fákat nyessni s a növendékeszer csak a csenevész faiskola szépségében gyönyörködhetett és fűzfa-sipót csinált.

Ily módon az iskola nem kedveltetheti meg a fatenyésztést, mikor a gyermek csak néhányszor lát faiskolát, akkor is csak egy egy óráig.

A gyermek ott kezdje meg a fatenyésztést, mikor az oszónára való almáját megkapta. Szokja meg a felmentett alma magját gondosan összetakarítani, úgy, hogy mire az ősz végére jár, akkora már egy kis zacskó maggal bírjon. Adjunk neki helyet, hová azt annak idején elvehesse, amely helyet meg a maggyűjtés alatt elkészíthesse. Legyen alkalma a magvetés módjától kezdve egész az oltványok nyesséséig a fatenyésztés minden fogását megtanulni.

A népiskola számára Zala-Egerszegen is adjanak tért, hogy a fatenyésztést megtaníthassa, — de nem a jelenlegihez hasonlóan. Siker csak úgy lenne, ha minden osztálynak meg volna a maga táblája, melyen a fatenyésztést a mag elvetésétől az oltásig megtanulhassa. Ez könnyű szerrel keresztül vihető volna, csak hogy ez a siker föltételének kisebbik fele. A másik fele, a mi pedig a földolgozás, s a melyen e javaslat valószínűség szerint meg is bukik, az, hogy az összes tanulókat osztályonként felváltva ne az osztálytanítók, hanem egy — a fatenyésztést alapjában értő — tanító tanítsa akkor, amikor az alkalom kínálkozik; természetesen, méltányos díjazás mellett. — Hogy azután fakedvelő nemzedéket neveljünk, ebben úgy a szaktanító, valamint az egész iskola megteszi — mint a multban is megtette — nevelő- és tanítói kötelességét.

Kivált városunknak kellene ezen, egyik népművelődési eszköz felhasználására alkalmas módot szolgáltatni, mert elemi iskoláját ezernél több gyermek látogatja, kik elvannak a fatenyésztés tanulásától útve. — Pedig talán akad közöttük is, kiknek valamikor kis szőlőjük, vagy kis kertjük lesz, ahol a szerzett gyakorlati ismereteket saját javukra előnyösen értékesíthetnék.

Csiszár József.

Felvételek a honvédségi iskolákba.

Az 1897. évi XXIII. t. c. értelmében szervezett honvéd nevelő- és képzőintézetek I. csoportjában az 1899/1900 ik iskolai év kezdetén (a honvéd főreáliskolában szeptember 1-én, a honvéd Ludovika-Akademiában szept. 21-én) 50—50, részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes, államköltséges, illetve alapítványos és fizetési helyet töltenek be, amelyből a) a soproni honvéd főreáliskola I. évfolyamára 20 teljesen díjmentes államköltséges, 23 alapítványos, 7 részben féldíjmentes, részben fizetési hely, míg b) a budapesti honvéd Ludovika-Akademia I. évfolyamára 13 teljesen díjmentes államköltséges, 23 alapítványos és 14 részben féldíjmentes, részben fizetési hely esik.

Felvételi feltételek: 1) a pályázó magyar állampolgársága igazolandó a törvényhatóság vagy a járási főszolgabíró által kiállított honossági bizonyítvánnyal, amelyben a községi illetőség is kiteendő; 2) a pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre igazolandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli, tényleges állományú orvostól szabályszerűen kiállított orvosi véleménnyel; 3) a megkívánt előismeretek és pedig a honvéd főreáliskola I. évfolyamára való felvételre a középiskola vagy a polgáriiskola negyedik osztályának eredményes látogatása, míg a honvéd-Ludovika-Akademia I. évfolyamára való felvételre a ginasium vagy reáliskola VIII-ik osztályának látogatása. Ezek az előismeretek igazolandók az elmúlt (1897/8) iskolai év bizonyítványával és a f. iskolai év I. és II. időszakának iskolai értesítőjével, továbbá legalább elégséges eredménnyel letett felvételi vizsgálatával; 4) kifogástalan erkölcsi magaviselet igazolandó erkölcsi bizonyítvánnyal abban az esetben, ha az iskolai bizonyítványban erre vonatkozó adat nem lenne, vagy ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történnék; 5) a betöltött legkisebb és azon túl nem haladott életkor, mely a honvéd főreáliskola I. évfolyamánál az elért 14 és túl nem haladott 16-ik életév, míg a Ludovika-Akademia I. évfolyamára leendő belépésre az elért 17 s a túl nem haladott 20-ik életév, vonatkoztatva f. év szeptember 1-ére s ez az életkor keresztelő levéllel, illetve születési bizonyítvánnyal igazolandó.

Kérvények benyújtása. Az államköltséges és fizetési helyek elnyerése tárgyában a kérvényeket, amelyeket mellékleteikkel együtt szabályszerű bélyeggel kell ellátni, a m. kir. honvédség, a cs. és kir. közös hadsereg és a hadtengerészet személyei szolgálati uton, az udvari, polgári, állami és egyéb hivatalnokok pedig előjáró hatóságuk útján azon honvéd kerületi parancsnoksághoz terjesztik, melynek területén a folyamodó lakik, míg magán személyek a legközelebbi honvéd kerületi, illetve honvéd kiegészítő (tér-) parancsnoksághoz adják be, mind május hó 15-ig.

Felvételi vizsgálatok. Minden pályázót közvetlenül az illető intézetbe való beérkezése után testi alkalmassága tekintetében megvizsgálják s ha alkalmatlanok találják, hozzátartozóiknak azonnal visszaadják, míg az alkalmasnak találtakat felvételi vizsgálatra bocsátják, amelyek Sopronban augusztus 27—31-én, Budapesten a Ludovika-Akademiában szeptember 16—20-án lesznek.

Ellátási díj. Az ellátási díj, amelyet a viszonyokhoz képest időnként állapítanak meg, jelenleg a főreáliskolában évi 400 frt, a Ludovika-Akademiában évi 800 frt. Féldíjmentes államköltséges helyért ezen összegnek felét kell fizetni, amely összegek felévenként előre lefizetendők.

Színészet.

Mielőtt letenném a kritikai tollat, kötelességemnek tekintem, hogy egy rövid visszapiantást tegyek arra a négy hétre, melyen át Havy Lajos szingigazgató városunkban működött.

Fájdalom, e derék szingigazgató nem részesült a nagy közönség részéről abban a méltánylásban és támogatásban, melyre részolgált!

Az igaz, hogy Havy társulata jelenleg *gyengén* van szervezve, de minden esetre úgy, *hogy egy kis város művelésének eleget tud tenni!* S ha a nagy közönség szíven fölegenedett volna a *megjegesedett közönyösség* s tömegesen látogatta volna az előadásokat, a mutatkozott erő- és diszlethiányon könnyen lehetett volna segíteni!

Ha az összeladásokat tekintem, eszembe jut az iskolai bizonyítványok szorgalmi sorozata, melybe az van írva: *változó*. Igen, a társulat játszott a hallgatóság teljes megelégedésére is, de viszont láttunk kevéssé sikerült darabot is: így a középszám, mely végig vonul a 4 heti szereplésen, átlagos jó. A darab beosztás eléggé változatos volt, egészen új művek is kerültek színre.

Részolgáltak a dícséretre a *rendező* és *karmester*, kinek úgy az egyes, mint a karénekek sikerében, nagy érdeme van, valamint *Mátray Gyula* titkár, aki a társulat ügyeit oly odaadással intézte.

Végül az az őszinte kívánságom, hogy legyen a társulat a távolban jobb otthon, melegebb párfogást és fényesebb sikert!

A heti műsorról a következőkben számolunk be:

Szombaton Balogh A. és Szűcs Mari jutalomjátékuk a *„Két tacsó”* került színre. Számítottunk, hogy e két erő erkölcsi sikeréhez a nagy közönség tömeges látogatásával megadja az anyagot is; fájdalom csalódtunk, mert biz a ház — a szokáshoz híven — kongott az ürességtől. Pedig a két jutalmazandó játéka ezuttal is részolgált volna a támogatásra. Ugyanis többször oly drámai jelenségeket rögtönöztek, hogy magukkal ragadták a közönséget. Balogh A. (Kerlor gróf.) Szűcs Mari (Helén neje) sok tapsot arattak. Nőgrádyné (Fánfán) tacsó szerepében művészi magaslatra emelkedett. Megelégedésig jól játszottak Heltay (D'Alcoire) és Havy (La Fimace).

Vasárnap delután a tanuló ifjuság részére, félhelyárakkal *„A gymesi vadvirág”*-ot adták. A félig telt házunk valami kedvesen játszott Szepessy Szidi, Énekszámaikat megis kellett újránia. Méltó partnerei valának Balogh A. és

összeköthető; mert okvetlenül szükséges, hogy a tervezett utca végét és derekát egy-két helyen utcákkal a város központjával összeköttetésbe hozzák.

A trachoma. Multikori trachoma cikkelyünkben említettük, hogy az alispáni hivatal április 25-re kérte be a városától a jelentést a trachomáról s a már eddig megteendő szemvizsgálatról. Erre a városi hatóság április 28-ára elrendelte városszerte a szemvizsgálatot. A városi orvos pedig április 26-án jelentést tett a vármegyéhez. Ebből a jelentésből látjuk, hogy Zala-Egerszegben a trachoma, mint »tájkór«, nem létezik; 1600 iskolás gyermek közül, kik a megelőző napokban átmentek a vizsgálaton, csak három trachomás beteg van, ezek is muraközi születésűek. Idevaló trachomás csak egy van. Az iskolák megvizsgálására a tisztviselő orvos is helyebnek tartja szeptembert, mint áprilist, de most olyan körülmények forogtak fenn, melyek a szeptemberi vizsgálatot lehetetlenné tették. A talált szembetegségekre nézve az orvos megjelölte az intézkedést, hogy a trachomás gyermekek az iskolában külön padban ülnek s tartoznak orvosilag gyógyítani magukat s havonként erről bizonyítványt mutatnak fel. A szemvizsgálatot az elrendelés szerint teljesíteli, de megjegyzi, hogy a 28-ára rendelt szemvizsgálatot, melyen (az iskolás gyermekeken kívül) mintegy 3500 egyént kell megvizsgálni, egy nap alatt teljesen lehetetlen elvégezni. — Ez a jelentés tartalma. Szomorú kuriózumnak megemlíti, hogy a *lendvai járásban 47 egyén megvakult.* A perlaki járásban 91 veszélyes és 545 gyengébb trachomás van. Az egész megyében 1221 veszélyes, 230 gyengébb trachomás, összesen 1451 szembetegség van.

Gyalogsági laktanyánk ügye — úgy látszik — a közel jövőben elintézésre nyer. A hadügyminiszter egy tábori vadász-zászlóalját szándékozik városunkban elhelyezni. Ebből a célból a hadügyminiszter Gyurics cs. és kir. őrnagyot küldötte le városunkba a helyi viszonyok tanulmányozása és annak alapján véleményes jelentéstétel végett.

Iroda áthelyezés. A kerületi betegsegélyező pénztár igazgatósága az iroda helyiségét május 2-án az Újváros-utca 23-ik számú épületbe helyezi át. A helybeli kereskedők, iparosok s a betegsegélyező pénztár összes tagjai ide forduljanak tehát, ha ez ügyben dolguk akad.

Közgyűlés. A keszthelyi ipartestületi betegsegélyező pénztár május hó 7-én d. u. 2 órakor tartja rendes közgyűlést az ipartestület helyiségében a következő tárgyszorozattal: jelentés az 1898. évi működéséről; számvizsgáló bizottság jelentése; 8 kisorsolt igazgatósági rendes és 6 póttagnak választása; a felügyelő bizottság tagjainak választása; a választott bíróság tagjainak megválasztása; az 1899. évi költségvetés megállapítása; a békeltető bizottság tagjainak megválasztása; indítványok tárgyalása.

Kirándulás. A z-egerszegi felső kereskedelmi iskola felső osztályának növendékei május első felében, tanévük befejezése és az írásbeli érettség vizsgálatok megkezdése előtt, tanáaik vezetése mellett kirándulnak egy-egy napra Nagy-Kanizsára, ahol a sörgyárat, továbbá Szombathelyre, ahol a börtönt, gázgyárat és gyufagyárat tekintik meg.

Követendő eljárás a léghajón utazó külföldi tisztekkel szemben. A belügyminiszter 133.285/1899. sz. alatt kiadott rendelete szerint a léghajón utazó külföldi tisztek felsőbb hatóságuk részéről kiállított igazolvánnyal vannak ellátva s leszállásuk alkalmával a község előjáróságánál jelentkezni kötelesek. A viszonyosság elvénél fogva a miniszteri rendelet szerint az előjáróságok a külföldi tisztekkel szemben előzetes magatartást tanúsítani és nekik a szükséges támogatást nyújtani tartoznak.

Gazdasági ismételő iskolánk — mint értesültünk — a város részéről felajánlott 15 hold földből álló gazdasági telepet, mint amely erre a célra nem egészen alkalmas, nem foglalja el s azt a városi tanács már bérbe is adta azzal, hogy az évi bért az iskola céljaira fordítja. Az ismételő iskola növendékei három éven keresztül gyakorlati munkára részint a város szőlőtelepére, részint a gazdasági egyesület kertjébe, meg a szombathelyi megyés püspöki urodalom birtokára járnak. Három év múlva lejár özv. Farkas Dávidné Páterhegyi birtokának bérlete s akkor ezt a birtokot fogja a város a gazdasági ismételő iskola céljaira bérbe venni, mint mely birtokon a szükséges gazdasági épületek megvannak s így ilyenek felállítására nem szükséges, közel van a városhoz s így a tanulók könnyen oda juthatnak s mert három hold szőlő is van a birtokon, a szőlőművelésben is alapos oktatást nyerhetnek.

A börzei jegyzések eltávolítása vármegyénkben. A kereskedelemügyi miniszter egy újabb rendeletével kibővíti a tőzsdei hírszolgálatot és május hó 1-től fogva a budapesti gabona tőzsde árakat minden hétfőn, szerdán és szombaton, nagyobb ármozgalom esetén mindennap is, a bécsi tőzsdei árakat pedig rendszerint minden szombaton táviratilag fogja közölni egyes vidéki községek közönségével, vármegyénkben Alsó-Domború, Balatonfüred, Letenye, Perlak, Tapolca, Zala-Szent-Gróth községek jelelte ki a rendelet oly helyekül, hova a távirati értesítéseket megküldeti.

Aetherikus olajgyár. Érdekes belügyminiszteri rendelet érkezett tegnapelőtt a vármegyei hatóság útján a főorvos hivatalába. A rendelet azt mondja, hogy a miniszter a Magas Túrán egy aetherikus olajgyárat létesített, mely mint ilyen, első az országban. A gyár a törpe fenyűnek illő bogójából készíti egy sajátos olajnemű folyadékot (Oleum Pini Pumileonis), melyet »tátraí erdőillat«-nak neveztek el s melyet gyógyszerként lehet használni belelegzésre (inhalatio) s azonkívül kosmetikus szernek is (szobailat), továbbá úgynevezett fenyőfürdő készítésére is házi orvosságnál. — A főorvos most küldi ki a rendeletet a járási és köri orvosokhoz s gyógyszerészekhez, hogy vegyék tudomásul és szükség esetén alkalmaztassák. — A miniszteri leirat megjegyzi, hogy a szakörök szerint ez az olaj teljesen kiállja a versenyt a külföldi aetherikus olajokkal, melyekért eddig sok pénz kiment már az országból.

Szörnyű gyilkosság. Táviraton értesítettek Alsó-Hahótól, hogy ott április hó 28-án, pénteken Adorján Mihály nevű bérlő felhevült állapotában Ferenc nevű fiát

agyonlőtte, aki szörnyet halt. A szörnyű eset okáról nem jött hír. Az apa a tett után megszökött, most a csendőrök nyomozzák.

A világ buza termése. A világ gabonatermeséről közölt angol adatok szerint az 1898. évi buzatermést az egész világon összesen 349,900,000 quarterre (egy quarter = 12.7 kgr.) becsülik, nevezetesen az európai államokban 194,150,000 és a tengeren túli államokban 155,750,000 quarter buza termett. A megelőző 1897. évben a termés 284,450,000 quarter volt, míg 1896-ban 303,125,000 quarterre rugott. Az utolsó hat év alatt 1898-ban termett legtöbb buza, mely az 1897. évi termést — ezen évek leggyengébb termésének eredményét — 65,450,000 quarterrel (35%-kal) múlta felül.

Merész lopás. Csertán Károly alispán anyósának, özv. Sümegey Ferencnének Sajtörön az udvaráról 23-án ellopták a kocsiját. Nagy nyílt udvaron vannak ugyan a gazdasági szerek, de ilyet tenni még nem próbáltak ott, ahol mindig ember jár s eselőség van lépten-nyomon. — A gyanu közelálló bejárásra vagy éppen benefentesre, vagy kőbor cigányokra irányul, aki egyik est szürkületét erre a szerzeményre használta fel.

A himlő Nagy-Kanizsán. Megirtuk ezelőtt pár héttel lapunkban is, hogy Nagy-Kanizsán himlő ütött ki. Eleinte egymásután szállították a himlős betegeket részint a városi közkórház elkülönítési osztályába, részint dr. Hány István megyei főorvos intézkedése folytán a járvány-kórházba. De a hatóságnak rendkívül erőlyes intézkedése csakhamar gátot vetett a veszélyes betegség terjedésének. Hat eset után újabb betegedés nem történt. A hat himlős beteg rendszeres ápolásban és gyógykezelésben részesült. Közülük 3 meghalt, 3 pedig gyógyultán távozott. E szerint a himlő Nagy-Kanizsán megszűntnek tekinthető.

Szökött cseléd. Zala-Szent-Ivánról jelentik, hogy Ujvári József közigazgató iroda szolgálja könyvét ellopva megszökött már másodízben. A csendőrség nyomozza, s a rendőrség bünteti majd a szökni készülő cselédek elrettentésére.

Katonaszökevény. Kolompár György már egyszer megszökött volt a katonaság elől s épen Zala-Egerszegről kísérték át a csurgói szolgabíróshoz. Persze ott becsukták. De Kolompár György cigánylegénynek volt annyira esze, hogy kitorla a fogház ajtaját, s megszökött. Utalán utakon járva akart Győrmegebe jutni; de a pacσαι csendőrség elcsipte s visszavitte oda, ahonnan kiugrott, hol most erősebb vaspántokkal látják el a Kolompár György celláját.

Vesztett eb marása. Németh József csabrendeki tíz éves fiú f. hó 23-án este fel, midőn az utcán játszadozott, Polácska Mihály komondor kutyája balkarján több helyen megmarta. A kutyát leszúrták s a boncolás veszettségre gyanus tüneteket állapított meg, miért is a hatóság a megmarrt kis fiút Budapestre a Pasteur-intézetbe szállította, míg a kutya agyát a budapesti állatorvosi akadémia kórbonctani osztályába küldötte.

Vigyázzunk a tűzre. Kerkanémeti faluban e hó 17-én este 8 órakor kigyúlt és elégett a Szabó János háza 220 fnt értékkel. A tűz eredete ismeretlen. A ház biztosítva volt. — *23-án Bazita* községben égett le a Kelepátsi Ferenc háza 50 fnt értékben, ismeretlen ok miatt. — *25-én Resznek* faluból kaptunk táviratot, hogy a község kétharmad része lángokban áll, s mintegy *nyolcvan-ezer fnt érték meggy füstbe.* Egy csendőr a helyszínen azonnal megkezdte a nyomozást a tűz okának kiderítésére. — *25-én* volt Komárommegye *Guta* nevű községében is egy másik borzasztó tűz, mely háromszáz házat hamvasztott el és tizenkét ember halt meg a lángok között. A kár kiszámíthatatlan. — Mindezek rémesen intő példák, hogy vigyázzunk a tűzre és magunkra.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot. A földmivélségi miniszteriumhoz a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint április hó első felében is változó, többnyire azonban kedvező időjárás volt. Az esőzések kisebb-nagyobb mértékben az egész országra kiterjedtek. Az éjjelek ugyan még mindig hűvösek, sőt néhol az utóbbi napokban dér volt; mivel azonban nappal az idő fölenyhül, ennek hatása alatt a vegetáció ország-szerte szépen megindult. — Az őszi vetések közül legjobban áll a buza, túlnyomó részben kielégítő, csak a fergek károsítják. — A rozsvetések helyenként ugyan foltosak és ritkák, nagyobbára azonban kielégítőek. Az őszi őrpadban a téli száraz idő helyenként kárt okozott. A repce helyenként megromlott úgy, hogy itt-ott fel is szántották. A korai tavaszokra a márciusi zord idő kissé káros volt ugyan, azonban a mostani enyhe időben helyre állnak. A cukorrépa vetése és burgonya ültetése az ország nagy részében folyamatban van még. Jó előre haladott a kerti veteményezés is. A szőlőkben is szépen haladnak a munkálatokkal. A korán virágzott kajszinbarack- és mandula-fákra károsan hatott a márciusi hideg idő; szilva-, cseesznye- és meggyfélék azonban bőtermő rügyeket mutatnak. A legelők és rétek kizöldülésével és a mesterséges takarmányművek fejlődésével a száraz takarmányművek fogya sem okoz többé annyi gondot. Általában tehát az időjárás a mezőgazdasági állapotra nézve kedvezőnek mondható.

Allategészségügyi kimutatás vármegyénk területén a hivatalos feljegyzés szerint április hó 23-án: *Rühkór:* Kristóffalva 1 udv. *Sertésvész:* Bak 18 u., Szécsi-Sziget 1 u., Szent-Liszló 1 u., Szombatfa 1 u., Zala-Szent-Iván 1 u., összesen 5 község.

Nyári vasúti menetrend. Érvényes május hó 1-től. *Zala-Egerszegről* indul: a) *Bobár* 5 ó. 54 p. reggel, 9 ó. 29 p. reggel, 4 ó. 49 p. délután; b) *Csáktornyára* 4 ó. 54 p. reggel, 5 ó. 54 p. délután. *Zala-Egerszegré* érkezik: a) *Bobár* 8 ó. 39 p. reggel, 5 ó. 44 p. délután, 9 ó. 18 p. este; b) *Csáktornyáról* 9 ó. 13 p. reggel, 8 ó. 24 p. este. *Helyi közlekedés Zala-Egerszeg és Szent-Iván között:* *Zala-Egerszegről* indul: *Szent-Ivánra* 6 ó. 42 p. reggel, 11 ó. 42 p. délelőtt, 2 ó. 33 p. délután, 8 ó. 34 p. este; *Zala-Egerszegré* érkezik *Szent-Ivánról:* 8 ó. 05 p. reggel 1 ó. 57 p. délután, 4 ó. 01 p. délután, 10 ó. 16 p. este. *Szent-Ivánról* indul: a) *Nagy-Kanizsa felé* 5 ó. 55 p. reggel (vegyes vonat), 12 ó. 25 p. délután, 3 ó. 13 p.

délután (gyorsvonat), 9 ó. 38 p. este, 2 ó. 19 p. éjjel; b) *Szombathely felé* 7 ó. 22 p. reggel, 1 ó. 16 p. délután (gyorsvonat), 3 ó. 15 p. délután, 2 ó. 15 p. éjjel. *Nagy-Kanizsáról* a vegyes vonat *Szent-Ivánra* érkezik 7. ó. 22 p. este.

Az ország dolga.

Ezt a hetet a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása foglalta és tette nevezetessé a képviselőházban. Előbb azonban a *fürdői házban szavazták meg egy pár felszólalás után a költségvetés tételét.* S közben nevezetesen interpellációra adott világos feleleteket a miniszterelnök, a melyeket emekelőtte igen hosszú időre szoktak halasztgatni. Bolgár Ferenc képviselőnek a borhamisítás ügyében tett kérdésére azt felelte, hogy ő is, a földmivélségi miniszter is s a belügyminiszter is fentartják a szigorúságot, s a legerélyesebben intézkednek ezután is. — Azután Pichler Gy. képviselőnek felelt abban az ügyben, hogy a románok Lueger közvetítésével nyújtottak be memorandumot a magyarai ellen a kabinetirodába. Kiderült, hogy nem nyújtották s azt mondja, hogy Lueger „üres puffanásai“-ra nem is kell sokat adni. — Hogy Török-Szent-Miklós a főszolgabíró betöltött egy négyülést. Tudomásul vették a választ, hogy esetleg egy szociális lázongást hártott el evvel a szolgabíró. — Egy rendőrségi brutalitás megbüntetését ígérte Polónyi interpellációjára. Major Ferencnek a *kinai kérdésben* felelt, hogy külügyi kormányunk azzal a tervvel, hogy Kinában területet béreljen, ez idő szerint nem foglalkozott. — Csütörtökön és pénteken tárgyalták a kuriai bíraskodást. Részt vettek benne többek között: Molnár János, Mohay Sándor, Madarász József, Veszter Imre, Városy Gyula, Kossuth Ferenc, Barabás Béla, Kálmán Károly, Rakovszky István s Plósz Sándor, az igazságügyminiszter. — Alig egy pár ellenkező nézetű képviselőnek kivételével elfogadták a javaslatot.

I R O D A L O M.

A „Magyar Könyvtár“ jubiláris füzeté, a századik, most jelent meg. A Wodianer cég e kitünően szerkesztett, életre való vállalata 1897. októberben indult meg azzal a programmal, hogy havonként két füzetet fog adni. Most pedig, alig másfél év leteltével, a programban megígért 36 füzet helyett már száz van együtt, fényes bizonyossággal annak, hogy a vállalat a magyar közönség legszélesebb rétegeiben gyökeret birt verni, s így a tervbe vetnél sokkal gyorsabb tempóban haladhat. A kiadó-cég most könnyen kezelhető, igen áttekinthető jegyzéket is állított össze az eddig megjelent füzetekről. Visszatérve a jubiláris füzetre, megemlíti, hogy azt a szerkesztőség Jókai Mór egy legújabb keletű elbeszéléssel és néhány bájos apróbb, szintén legújabbban írt és még kötetben meg nem jelent rajzával töltötte meg. Az elbeszélés címe: „Szép Angyalka“, a rajzoké: „Kis képek“. E füzettel együtt jelent meg második sorozata a „Francia-Elbeszélők Tára“-nak, mely Daudet, Claretie, Prévost, Coppée és mások elbeszéléseit nyújtja, részben Ambrus Zoltán, részben Bottlikné Tölgyessy Margit kitérő fordításában. Az „Olasz-Elbeszélők Tára“ is most folytatódik egy Tóth Béától való füzettel, aki Capuanát és Castelnuovót fordította le a gyűjteménybe. Végre az új század is megindult már a „Magyar Könyvtár“-ból: az is a legmértőbb módon, Arany János „Jóka ördöge“ és „Első Lopás“ c. remekeivel, melyekhez Komáromy Lajos irt jeles bevezetést. Mind e füzetek 15 kr.-jával megszerezhetők a kiadónál (Wodianer F. és Fai, Budapest, Andrássy-ut 21.), a ki színvesen megküldi ingyen is a fönt jelzett teljes árjegyzéket.

Verne Gyula összes munkáinak füzetes vállalatából a Franklin-Társulattól kaptuk 108-tól 117-ik füzeteket, amelyek az „Utazás a föld körül nyolc nap alatt“ című mű folytatását és a „Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig“ című kezdetét tartalmazzák. Az egyes füzeteket számos kép díszíti. Egy-egy füzet ára 20 krajcar. Megrendelhető magánál a Franklin Társulattól Budapesten, vagy bármely könyvkereskedőnél.

A „Pillangó“ művészeti élelap 17. száma megjelent 29 remek illusztrációval, számos humoros költemény- és adomával. Olvasóinknak a „Pillangó“-t legjobban ajánlhatjuk: előfizetési ára egész évre csak 4 fnt, fél évre 2 fnt, negyedévre A fnt. Előfizetni lehet a „Pillangó“ kiadóhivatalánál Budapesten, VI., Terézkerület 35.

A legfüggetlenebb magyar lap, amely nem pártcélokat, hanem csupán igazi nemzeti érdekeket szolgál, a Magyar Hirlap Közé egy évtizede már, hogy minden hazafias törekvésnek egy a politikában, mint a társadalmi életben, a leglelkesebb védője és támogatója a Magyar Hirlap. Mindenre kiterjedő figyelemmel, a közérdekű hű szolgálatában áll résen folyvást a Magyar Hirlap. A vidék legkisebb jogának is épp oly éber őre, mint ahogy magán-érdekeken felülemelkedve nyilvánítja hazafias nézeteit a legfontosabb országos kérdésekben is. Szerkesztője Fenyő Sándor, ki a magyar íróvilág legkitünőbb erőivel szolgálja a Magyar Hirlap révén a közügyet, A szépirodalmi munkatársak élén Jókai Mór áll, az egész magyar nemzet minden időkre kiemelkedő és büszkesége. Rendkívüli tartalmas, változatos, érdekesítő s teljesen megbízható a Magyar Hirlap minden egyes száma. A Magyar Hirlap előfizetési ára félévre 7 fnt, negyedévre 3 fnt 50 kr., 1 hónapra 1 fnt 20 kr. A kiadóhivatal Budapesten van. V. kerület, Honvédutca 4. szám alatt.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Téli népies gazdasági szakelőadások.

A földmivélségi m. kir. miniszterium, magas támogatásával és a csáktornyai állami tanítóképző-intézet m. kir. mezőgazdasági tanszéke által szervezett előadásokat, úgyszintén a tartott 8 hetes kórszertanfolyamot, a melyre 2—2 hetenként más más „muraközi“ járásból 10—10 embert vettek fel 50—50 kr. élelmezési segélypénz járandósággal, befejezték. —

A megtartott 39 előadásán 8.710 gazda és érdeklődő vett részt.

A kosárfonást 40 ember sajátította el s ebből idővel a Muraközben egy igen rentabilis és számottevő háziipar fejlődhetik, mert Letenyén és Légrádon nemes fűztelepet is rendeztek már be, a mely célra a földmivelésügyi minisztérium 30.000 nemes fűzmagványt adományozott, tehát a kosarak előállításához 2 év multával már jó anyag is lesz. — A tanfolyam végeztével a tanítóképző intézet tornacsarnokában kosárkiállítás is tartottak a kosárfonásnak gyakorlati bemutatásával. — A tanfolyamon készített kosaraknak legszebb példányait Szegeden is kiállítják. —

A téli népies előadások iránt igen szép volt az érdeklődés, különösen Letenyén, hol az előadásokból folyólag egy gazdasági egyesület is alakult; továbbá Légrádon is. — Letenyén a növénytermelési, állattenyésztési és szőlészeti előadásokon annyi hallgató volt jelen, hogy az előadásokat csak az iskola nagy udvarán lehetett megtartani. Légrádon szintén oly szép volt az érdeklődés, hogy a közönségi iskola nagyterme zsúfolásig megtelt, sőt az előadásokon meg az apácák is megjelentek zárdafőnökjük élén, kivéve az állattenyésztési előadásokat.

Előadásokat tartottak: Csáktornán, Alsó-Lendván, Letenyén, Becsehelyen, Légrádon és Szentgyörgyvölgyön.

Előadásokat tartottak: az állattenyésztésből, növénytermelésből, állati járványos betegségekről összesen 12-öt, a gazdasági házi iparról 9-et, a gazdaságra nézve hasznos és káros állapotokról, továbbá növénybetegségekről és védekezéséről 7-et, szőlészeti- és gyümölcsészetből 10-et, továbbá még egyet a sertésvész-, száj- és körömfájásról.

Az előadások folyamán 3.530 fűzetet és könyvet osztottak ki, a mely az előadások egy részét nyomtatásban is tartalmazta. —

Előadók voltak: Berger Károly gazdasági szaktanár, Dékány Mihály tanítóképző-intézeti tanár, Farkas Sebestyén keszthelyi gazdasági-tanintézeti főoktató, Guzmán Dénes kir. szőlészeti és borászati felügyelő, Nagy Károly tanítóképző-intézeti tanár és Viasz Nándor megyei állatorvos. —

Egy minta méhtelep.

Hogy Magyarország méhtenyésztése a legutóbbi két évtizedben mily óriási fejlődésnek indult, semmi sem igazolja jobban, minthogy bármerre vezessenünk e szép hazá határain belül, mindenfelé szemünkbe ötlenek az okszerű méhészet diadalát jelentő kisebb-nagyobb méhtelepek. — Csak egy pillantás a vasutak mentén fekvő őrházakra, meggyőz bennünket arról, hogy népünk alsóbb rétegei sem idegenkednek a *kaptáros méhésztől*. — Gazdáink, tanítóink, lelkészeink, sőt nagyobb birtokosaink is mind jobban megértve az okszerű méhészetből várható jövedelem biztonságát, nem ritkaság, hogy több részrészről álló méhészetükben a régi szalmás kasok rendszerrel teljesen szaktíva, tisztán keretes kaptárakkal méhészkednek.

A délvidekektől eltekintve, talán hazánk egy megyéje szem oly gazdag ily okszerű méhtelepekben, mint Komárom városa és vidéke, a honnan bemutatunk ez alkalommal egy nagyszabású méhtelepet, melynek tulajdonosa a méhészkörökben ma már jónéven *Jó István* gazdasági akadémiait végzett s így teljesen képzett gazda, aki felismerve a méhészet nemzetgazdasági fontosságát, Komárom város melletti „*Szunyog*” nevű tanyaán 1891-ben 400 törzsrre terjedő méhészetet rendezett be.

E méhészet mai állásában is — 240 törzs — de idővel bizonyára nemcsak Komárom megyének, hanem az országnak is egyik legjelentékenyebb kiviteli méhtelepe leendő. Jó István ugyanis már az alapvetésnél figyelemmel volt arra, hogy lehető legjobb méhfajokat szerezzen be, azért az első tenyésztésre szolgáló méhállományát a méltán híres *Eszterházy-féle* csákvári urodalom, olasz keresztetű méhéiből vásárolta és pedig egy *Mayer-féle* hatos (hat törzs) méhducot 100 forintért. Ez az úgy rajzasi, mint mézelési ösztönében egyaránt kitűnő s emellett kiválóan szelíd méhfaj volt az alapja a mai méhállományának. — Majd a midőn elhatározta, hogy méhészetét kereskedelmi méhésztétele fejleszti, vérfelfrissítés okáért több tiszta fajú olasz anyát is hozatott direkte Olaszországból. E nagy állományt Jó István egy szakértő *méhészmester* segítségével kezelte, nagyobb részt Mayer-féle ikerkaptárakban. Minthogy a szerencsés földrajzi fekvés a Vág-Duna partján — szinte predesztinálta a telepet a kereskedelmi méhésztételre s minthogy hazánk folyton fejlődő méhésztete nagyobb kaptár és méhészeti eszközök keresletével is jár, minthogy meg ma is sok jó magyar pénz kívándorol ily cikkekért a külföldre, indította Jó István a kereskedelmi méhésztétel berendezésére.

A felső vidék rengeteg fatermelése Komáromon át veszi útját az ország különböző irányába. A *Szunyog* tanya mellett part mente a Vág folyón leendő deszkanyagoknak megállóhelye lévén, a legjobb minőségű faanyag áll rendelkezésére; e mellett a gyors és pontos feldolgozás céljára egy 6 lóerejű motor szolgál s így a kaptár készítés valóban gőzerővel foly; mézpergetőket s egyéb eszközöket a városi iparosok készítenek s hoznak forgalomba.

Megemlítsérem, hogy Isoó István gőzerőre berendezett kaptárgyára az egyedüli ez időszerint Magyarországon. Ugyiszintén az *élőméh-kereskedést* is ugyiszólván egyedül üzi, mert más kereskedelmi méhészek árjegyzékeiben ilyen nem találunk. — Természetes, hogy az élőméh kereskedésnél a kereslet kényszeríti, hogy nála minden, a hazában elterjedt kaptár rendszer képviselve legyen, azért a méhtörzsek egy része országos állókaptárakban s *Neisser* kaptárakban nyert elhelyezést.

Jó István szakértelmétől s aldozatkészségétől még sokat várhat a magyar közönség, ezért azt hisszük, kedves szolgálatot tettünk olvasóinknak, midőn méhtelepet és üzemet bemutatunk.

CSARNOK

Művészet az iskolákban.

Leirtam ezt a szép címet jó előre. De eszembe jut az egyszerű gazda, aki mikor gazdálkodni kezdett, legelőbb is egy szép cserépszindeles ólat építtetett, hogy legyen mibe tegye a disznóját, amelyiket ki tudja, még mikor melyik vásáron fog venni, ki tudja, melyik pénzen. — Itt a szép cím; de vajjon tudok-e beletenni legalább egy malacot ebbe a cimeres ólba?

Az a bizonyos hajdu is ért a harangöntéshez: akkor én is értek a művészethez. A többek között a hangművészetben vagyok legjáratosabb. Ebben már felvittem annyira, hogy tudok harangozni a toronyban, — igaz, hogy még nem próbáltam, de bizonyos vagyok benne, hogy tudnék. — A szóművészetemet már nem becsülöm ennyire, noha mások igen respektálják s aranyéremmel tüntették ki érte, nem hazudtolva meg a közmondást, hogy a hallgatás aranyat ér. — A képzőművészet terén már és még és csak gyermekkoromban tüntettem ki magamat, nem annyira dombor, — mint inkább humor-műveket alkottam, hanyat feküdvé a hóban.

Trefán kívül, nem értek a művészetekhez, azokhoz a művészetekhez, melyeket a nagy világ művészeteknek tart. Már pedig ezeket tartja művészeteknek. Csudálkozom tehát, hogy a szerkesztő ur evvel bizott meg engemet. Könnyű azt mondani, hogy muszáj érteni!

Azonban igaza van a szerkesztő urnak. Most erről kell beszélni. Ez van a napirenden.

Dr. Wallace Gyula valóságos és közoktatásügyi miniszterünk a művészeti oktatás érdekében, a minapában adott ki egy rendeletet, melynek az a célja, hogy a tanuló ifjúság körében népszerűsítsük a művészetet, és fejlesszük a művészeti ízlést, mely az idealismus tisztá felfogásához s az egyéniség megalakulásához vezet.

Azóta sok hozzáférő ember hozzá szólott a kérdéshez s annak megoldásához. Szóban és írásban tárgyalták bölcselkedők és szónokok. Végig olvastam és végig hallgattam mind. Legjobban megértettem és megszerettem Hock János képviselőnek a té Házban elmondott beszédéből ezt a mondatát: „A művészetet szociál-politikai jelentősége abban áll, hogy megismerjük és embertársaink előtt is felmutassuk az élet örömeit és gyönyörűségét”. Nincs annál nagyobb igazság. Nem tudtam azonban megérteni, hogy: mi a művészet? vagy hogy mit értenek művészet alatt a szószólók?

Ugy nagyjában sejtem, hogy az emberek a művészet széles karimájú kalapja alatt megkülönböztetik a hang, szó, és kép művészetét. De ezeknek még mennyi ija-fija van uramija!

Világosan rájöttem azonban a rendeletből és a róla szóló értekezésekből, hogy említett iskolai rendelet kizárólag a *képző művészet*re vonatkozik. Mert a cél elérésére a rendelet utáirányt is ad, eszközöket is megjelöl; hogy t. i. vezesse a tanítóság az ifjúságot a képtárakba, muzeumokba s kalauzolja komoly értékes képek és szobrok elé.

De erről a tárgyról szóló értekezések után részletesebben belemélyedve több eszközt, utat, módot is megjelölnek arra, hogy a művészeti (nem: művészi) érzéket, ízlést fejlesszük, (mindig a képzőművészetet érve ez alatt). Megjelölik a tantárgyakat, melyeknek keretében ezt a képző művészeti érzéket és ízlést fejleszthetjük. Első ezek között a rajz, még pedig a szabadkézi, melynel nemcsak művészet, de művészi oktatásról is lehetne szó, ha egyáltalában tanítható-e, aki művésznak született. Azután a magyarnyelvből és irodalomban, az ókori klasszikusokban, a történelemben, a bölcséleti előtanban, a földrajzban mind talál helyet a művészeti oktatás, mert mindenütt van helye egy-egy képnek, egy lerajzolható, kifesthető, ábrázolható, szemléltetendő alaknak.

Ez a szép terv megiszívleendő. S az úgynevezett szemléltetés cége alatt eddig is felmutattak egy-egy képet a tanítók és tanárok; aki tud rajzolni, lerajzolja, s felfogása szerint megmagyarázza akár a sajátját, akár a más festményét. De milyen ritka az az ember, aki — nem művész, hanem a művészetnek csak valamelyik egyik ágához is ért, vagyis helyes érzéke, jó ízlése legyen. Még ritkább az, aki kettőben vagy többfelében otthonosnak vallhatná magát. A festő nem szónok, a szónok nem szokott verseket írni, s a filozofus, a gondolat művésze, nem tud táncolni, ha mégis erőlteti magát, nem lesz köszönet benne, vagy ha megtanul táncolni, elfelejti a filozophálást.

Hát én azt tartom, Szerkesztő Ur kérem, hogy a nyelvtanítást a nyelvtanító végezheti sikeresebben épen úgy, mint a táncot a táncmester s a képzőművészet iránti helyes érzéket és jó ízlést csak az az ember fejlesztheti a tanulóknak sikeresen, aki a képzőművészet történetét ismeri s a képzőművészetben jó érzékkel s gyakorlati jártassággal is bír. Ha pedig valaki kétféle munkához fog egyszerre, mindeniknek csak fel-felül végzi el. Másképen szólva: a képzőművészeti oktatáshoz külön egész ember kell. —

Legrosszabb azonban az volna, ha csupán a képző művészetet tartanók művészetnek. Hiszen egyetlen leányarc megfestésében is kétféle művészet tart igényt a dícsőségre. Egyik művész híven, igazán másolja le, amint van. Ez az igazság és a természet művésze. A másik nem úgy rajzolja le, amint van, hanem amint ő szeretné, hogy legyen. Ez a hiúságnak és szépségnek, de egyúttal a teremtésnek is, a művésze.

Annyival inkább lehet és van is a képző művészetben kívül az érzésnek, a gondolatnak, a szónak, a mozgásnak is művésze. Petőfi nem kisebb művész, mint Zichy, a festő.

S ha már arról a kített címről kellene írni, tizenhét kötetet lehetne írni, ha két kelleke megvolna az embernek. Először ha német profszor volna, másodsor, ha tudós professor volna.

De én nem szeretem a sok beszédet. Hozok fel inkább egy példát csupán a gyermekirodalomból. Ezt a verset tanítja a tanító:

Egyszer a nagy szénagyújtók
Kis egeret fogtak.
Hová tegyék, hogy bűntessék?
Azon tanakodtak stb.

S bedugták a boglya alá, hogy nyomja agyon szegényt.
A képzőművészeti tanár lerajzolja az egeret hegyes füllel, vekony farkkal, az embereket villával és gereblyével s egy sor szénaboglyát. A gyerekek ráismernek, hogy épen olyan az eger.

A gyakorlatias angol kiviszi a gyermekeket a rétre, hogy nézzék meg a munkásokat. A gyermekek újongva nézik: itt az eger! De bebüvik a boglya alá s nincs.

Az esztétikus előtt a gyerekek már ismerik az egeret. S mondja nekik a mesét a következő kis hangnyomatékkal:

Egyszer a nagy szénagyújtók
Kis egeret fogtak...

A gyermekek mosolygó figyelemmel hallgatják.

Hova tegyék, hogy bűntessék?
Azon tanakodtak.
Egyik mondá: kutba vele!
Másik mondá: nyársat bele!...

Némelyik gyermek most el is szontyolodik.

Harmadik nagy bölcsen mondá:
Tegyük a nagy boglya alá!
Jó lesz biz a, jó lesz biz a!
Az már aztán agyon nyomja!

Betették. A kis eger kinevette s a gyermekek jóízűen lecacagják a nagy bölcséket.

Van komoly példa is Zrinyi ságtvári kirohanásában a képre a festő a hősiességnek lelkét rálehel. De nem kisebb mesterség a vértanu megdicsőülésének szellemét megszólaltatni.

Hunyady László lefejeztetésénél az esztétikus, ha olvassa a Petőfi költeményét, nem fogja a diákok előtt a hóhérbárdot rajzolgatni. Azt tartja földolagnak, hogy a fej leesik. Ennél a vágó eszköznél sokkal szebb részletet festhetne le. Azt a borzasztó — gyönyörű tájképet csinálhatná meg, mikor

„Lemenőben volt a nap,
Piros volt az arca
S vad haraggal vetett
Végső tekintetet
A véres piacra“.

De miköze van ennek az esti tájképnek Hunyady halálához? Talán történelmi összefüggés sincs. Hátha nem is este, talán reggel, vagy délben vált meg a fejétől. Hátha a nap nem is volt látható, talán felleg mögé bujt, vagy talán akkor nem is volt az égen. Talán a földön volt a nap, a Hunyady vállán s onnan esett le.

Lefestheti-e a képző művész azt a gondolatot, azt a merész hasonlatot, melylyel a költő a hőst. általában az embert felmagasztosítja, mikor a természet legfenségesebb ös erejével, a nappal mérí össze?

Le tudja-e festeni a festő azt a képet, melyet az emberek szeretete és csapongó képzelete alkot akkor, amikor az ő szeretett Jézusa halálakor az ő lelki világában megreped a templom kárpitja s csudált hadvezérének elvesztével megrendülnek az Alpok?

A képzőművészetet kívül itt egy más művészet érvényesül.

Borbély György.

Foulard-selyem 65 krtól

3 fnt 35 krg méterenként — japáni, chinai stb. legujabb mintázatok- és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg selyem 45 krtól 14 fnt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-íróasztaloknak póstaber- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig póstafordultá al küldenek. Henneberg G. selyem gyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben. — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbelyeg ragasztandó. —

Nyílt-tér.

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermekeket és felnőtteket egyaránt fenyeget a járványok veszélye. ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz** lévén, a tavaszi és nyári evszakokban kedveit **elvezetszerként** szerepel, másrészt, mert **dús szén-savtartalmánál** fogva, **specificus óvszer** is a **tiphus, cholera** és a **gyermekek tiphoid-szerű** tavaszi-nyári **hasmenése** ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor veszélyes **hurutos bélbántalmak** ellen, **míg szoptatója e víz használatát folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglevő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja, kellemesen hatván be szén-savánál fogva a **gyomor és bél idegeire;** a **gyermekek lazas megbetegedéseinél** pedig **nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó** és a **szomjat csillapító** hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V. Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Eladó fiatal hizott sertések.
 Öt darab, 80 kilogrammtól 150 kilogramm súlyú, fiatal, hizott sertés eladó.
 Bővebb felvilágosítást adhat Skublies Károly földbirtokos Bessenyőn, u. p. Z.-Egerszeg.

IFJ-KOTIZÓ PÁI
 Budapest, V., Lipót-körút 18. szám.
 (Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar Margitid közepében.)

A közönségnek partfogását kérve, ajánlja Garatt R. és fiai-féle legújabb szerkezeti compound gőzmozgonyait **félistabil- és stabilakban**, amelyek 40 százalékos túlzóanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcséplőket négyszer fordítható acél-dobosokkal, toldást nem igénylő szalmazárakkal és nagy száta felülettel, minden nagyságban. Minden fajta lovas cséplőeszközöket, arató- és veőgépeket, szeszkavágókat, repavágókat és minden más gazdálkodási gépeket.

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek.

NESTLÉ H. FELE GYERMEK LISZT
 TOKÉLETES TAPSZER KIS GYERMEKEKNEK

Egy adag Nestlé Gyermekliszt 90 kr.
 Egy adag Nestlé kondenzált tej 50 kr.
 Egy adag kondenzált tej cukor nélkül 48 kr.

Minta dobozok kivanatra ingyen és bérmentve. Főraktár az osztrák-magyar monarchiában: F. BERLYAK, Bécs, I. Naglegasse. I. Kapható minden gyógyszerárban.

Igen praktikus utazáskor. Nélkülözhetlen rövid használat után.
 Orvosrendőrileg megvizsgálva.
 (Bécs, 1887. júl. 3.)

Kalodont
 Elismert legjobb **FOGTISZTÍTÓ-SZER.**

A száznak kiöblítése egyedül fog- vagy szájvizzel nem elegendő a fogak tökéletes tisztántartásához. E célból egy fogtisztító szernek használata általában szükséges.

Mindenütt kapható.

Házaladás.
 Zala Egerszeg, a Deák-téren 10-ik szám alatt levő földszintes ház szabad kézből, igen kedvező áron eladó.
 Bővebb felvilágosítást ad Heinrich Mörice honvéd-százados Körmenen.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentét az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik közvényről, csúznál, tagzaggatásnál és meghűlésnél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegentári árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Bejegyzett védjegy: VAS LOVAG

LINOLEUM PADLÓZOMÁNCZ

VALÓDI FONTOS HÁZIASSZONYOKNAK!
 Törv. véde. puha padlóra minden színben

Nincs többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartósságu.

Többször megfordít, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzatokat kaptak a vevők, figyelmeztetjük tehát a vevő közönséget, hogy mindig és csak Eisenstädter-féle Linoleumot kerjen a vas lovag védjeggyel.

LAKK-ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, BÉCS.
 Zala-Egerszegben kapható:
 Kostelitz Miksa urnál.

P SERHOFER J. vértisztító labdaccai,

ezelőtt „általános labdacok” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacok házi-szerül ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, köhika, vértolulások, arany-er, beltelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **vérszegénység** s az abból eredő bajknál is: így sápkórna, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcélszerűbb fájdalomt sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetőek.

Ezen vértisztító labdacok csak a Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban Bécsben, I. Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 2 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül. Az összeg előzetes beklüdsénnél bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr. 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánzatnak, ennek következtében kerítik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással, vörös színben van ellátva.

A számítalan hálaíratból melyet a labdac-ok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helven csakis néhányat említnünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1883. április hó 30-án.
 Tisztelt Pserhofer ur!
 Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tekercset az ön fölümulhatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel
 Pawlistik Ferenc, Köln, Nindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887 szept. hó 12-én.
 Tekintetes ur!
 Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már aholtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalman van hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
 Knificz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.
 Mélyen tisztelt ur!
 A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át

Bernhardi alpesi-fű liqueur, Bernhard W. O.-tól Bregenzben. 1/4 üveg 2 frt 60 kr., 1/2 üveg 1 frt 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és hatású legjobb szer minden köszvényes és csuszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagzaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, fofájás, fülzaggatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalszam, Pserhofer J.-től egy üveg 50 kr.

Fagybalszam, Pserhofer J.-től. Evék óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérm. 65 kr.

„Stoll”-féle Kolapraeparatumok, kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknél.

Kola-elixir vagy bor, 1 liter 3 frt. fél liter 1 frt 60 kr. 1/4 liter 85 kr.

Golyva-balszam, Pserhofer J.-től, kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr, bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia, (prágai cseppek), Pserhofer J.-től, megrottot gyomor, rossz emésztés és mindenféle altesti bajok ellen kitűnő házi-szer. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, Pserhofer J.-től, egy ált ismert kit. házi-szer hurut, rekedtség, göröcsös köhögés, stb ellen. 1 üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Evék hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Stendel tanártól. Útés és szuras által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujkkac, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tiszító-só, Bullrich A. W.-tól. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m.; fofájás, szédülés, gyomorgörös, gyomorbéh, aranyér, dugulás stb. ellen. csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapok ban hirdetett összes bel és külf. gyógsz. erszeti kü ü- legeségek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olesón megszerzetnek. Postái megrendelések a leggyorsabban eszközöztetnek, ha a pénzüsszeg előre beklüdtetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntettetik.

P SERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel”
 Bécs, I., Singerstrasse 15.
 Raktárban Budapesten: Török József (Király utca).